

Atalanta

N.a.v. het artikel 'Opmerkelijk' in het meinummer: ik ben er vast van overtuigd dat de atalanta in Nederland overwintert. Vier exemplaren telde ik dit jaar tot heden: 23 en 28 maart, 3 april en 8 juni. Hierbij nog een overzicht van de door mij getelde exemplaren, nog nooit nam ik er een zo vroeg waar!

jaar	aantal
1989	2107
1990	1821
1991	42
1992	1689
1993	353
1994	3007
1995	239
1999	2442
2002	888

Alles op eigen terrein geteld!

Hans van Piggelen, Valthe

Is de heidewortelboorder echt zo zeldzaam?

Volgens de voorlopige atlas van dagactieve nachtvlinders in Nederland is *Phymatopus hectus* of de heidewortelboorder zo langzamerhand een zeldzame soort geworden. Deze wortelboorder lijkt sterk achteruit te zijn gegaan. Zo is vanaf 1990 de soort niet meer in de provincie Utrecht waargenomen. Maar gericht zoeken kan ons misschien toch een ander beeld van deze soort verschaffen. Daarom eerst enige informatie. De hoofdvliegtijd begint eind mei en gaat door tot eind juni. De vlindertjes vliegen begin juni 's avonds exact van half tien tot tien uur, dus voordat het donker wordt. Alleen of in kleine groepjes dansen ze kringetjes rondom hoog gras (o.a. bochtige smeles), bij voorkeur in de berm langs rechte paden. Vliegend lijken ze op micro's (motjes) maar ze blijven

ven steeds op dezelfde plaats rondvliegen.

Toen ik ze op een avond in Driebergen ontdekte, ben ik gericht gaan zoeken en vond in een week tijd zes verschillende vliegplaatsen in de omgeving van Austerlitz en Leersum. Het record was 25 vlindertjes op één avond. Zo zeldzaam was de soort dit jaar dus niet. Hoe zal het volgende jaar zijn? Als u komend jaar de moeite neemt om begin juni 's avonds tussen half tien en tien uur bospaadjes af te fietsen is de kans aanwezig de wortelboorder aan te treffen. De rupsjes leven in de wortels van adelaarsvaren of grote brandnetel maar bij het ontbreken van deze soorten nemen ze genoegen met struikheide. U moet dus in niet te droge bossen met rijke grasvegetatie en enige heidegroei uitkijken naar in kringetjes vliegende oranje-bruine vlindertjes. Wellicht ontdekt u dan een interessant pendelaartje, waarbij nu eens niet een vrouwtje met haar geurstoffen de mannetjes lokt zoals bij de nachtpauwoog; het zijn de mannetjes, die vrouwtjes aantrekken met behulp van geurklierjes aan de achterpoten. Meer informatie kunt u ondermeer vinden in deel 3 van de bekende vlinderserie over Baden-Württemberg.

J. Slot, Doorn

IN 'T KORT**Vlinders in geuren en kleuren**

We zien ze op warme dagen volop vliegen, die prachtige gekleurde vlinders, fladderend van bloem tot bloem. Door de eeuwen heen heeft de vlinder de mens weten te inspireren. Het indrukwekkende proces van de metamorfose, waarbij de vreten de rups verandert in een fraaie fragiele vlinder, spreekt velen aan. Speciaal voor dit onderwerp heeft het Amsterdamse Bos een kleurrijke tentoonstelling laten samenstellen door Suzanne Kal met natuurfotograaf Ronald van Weeren. Aan de hand van fantastische foto's wordt u meegenomen door de wereld van de Nederlandse vlinder. De tentoonstelling is nog tot 21 september

te zien.

Ron Bolland, de vlinderdeskundige van het Amsterdamse Bos, is op donderdag 21 augustus en 18 september van 13.00 tot 15.00 uur in het Bosmuseum aanwezig om u meer te vertellen over de vlinders in het Bos, maar ook daarbuiten. Deze zomer is er speciale aandacht voor kinderen: Wist jij dat er trekvlinders bestaan, dat vlinders proeven met hun voeten, en dat sommige vlinders liever poep eten dan nectar?! In het Geurspeurspel kunnen kinderen vanaf 6 jaar als vlinder van bloem tot bloem gaan en alles ontdekken over de zintuigen van vlinders. Jongere bezoekerkes kunnen zich tot vlinder ontpoppen in het rupsenkruispel. Voor iedereen die zin heeft om zelf te kleuren ontwierp beeldend kunstenaar Anita Drachman een heel bijzondere vlindertekening. Het Bosmuseum (naast pannenkoekenhuis Boerderij Meerzicht) is dagelijks open van 10.00 tot 17.00 uur, behalve op de Kerstdagen en Nieuwjaarsdag. De toegang tot het museum is gratis. Voor actuele informatie kunt u bellen met het Bosmuseum, tel. (020) 676 21 52, of kijken op de website www.amsterdamsebos.nl.

Nazomer in Niedorp

Op zaterdag 16 en zondag 17 augustus laten inwoners van de gemeente Niedorp (in de kop van Noord-Holland), de bezoekers kennis maken met hun creatieve hoogstandjes. Het Nazomer is gericht op tuinen, kunst, cultuur, (oude) ambachten, muziek, hobby en aanverwante zaken. Bij het Nazomer gaat het, naast recreatie, ook om informatie-uitwisseling en educatie. Dit jaar loopt het thema 'Vlinders' als een rode draad door het evenement. De vlinders zullen door de Niedorpse schoolkinderen creatief gestalte krijgen en het resultaat is in alle dorpen langs de route te bewonderen.

25 tot 30 tuinen zijn tijdens het Nazomerweekend opengesteld. U kunt o.a. een parkachtige tuin bezoeken, een ecologische tuin, een weelderige vaste plantentuin, maar ook een 'ouderwetse' groentetuin bij een particulier achter de woning. Alle tuinen hebben met elkaar gemeen dat

Noord-Kennemerland

Els Swart
Bakkersweg 20
1852 EE Heiloo

Noordoost-Overijssel

Egbert Pullen
Rembrandtstraat 82
7771 XJ Hardenberg
egbert.pullen@hetnet.nl
home.hetnet.nl/~m-pullen

Noordoost-Veluwe

Els Koopmans-Grommé
Bongerdplein 1
8162 AW Epe
e.d.van.dissel@hccnet.nl

Noordwest-Veluwe

Bert Beens
Van Lennepstraat 11
3842 XW Harderwijk
bertbeen@wanadoo.nl

Otterlo

Marike van de Pol
Elspeterweg 78 a
3888 MX Uddel
marike@hetnet.nl

Libellenwerkgroep Overijssel

Dhr. E. Ruiter
Houtmanstraat 10
8023 EA Zwolle

Schoonebeek

De heer C. Bosch
De Maten 37
7761 DK Schoonebeek
co.bosch@hccnet.nl

Utrecht

H. Hendriks
J. de Bekastraat 2
3514 VM Utrecht

Voorne-Putten

Jolanda ten Thije
Orion 47
3225 GL Hellevoetsluis
jtenthije@hetnet.nl
www.knnv.nl/voorne/03-werkgroepen/c-vlinderwg/VlinderWG.htm

Insectenwerkgroep KNNV

Waterweg Noord
Fred Boekhout
Malmöpad 5
3067 PW Rotterdam

Woerden

Mieke de Haan
Van Teylingenweg 148
3471 GH Kamerik
m.dehaan3@freeler.nl

Heidewortelboorder.

ze iets bijzonders te bieden hebben. Dit kan zijn een bijzondere beplanting, de ligging, het weidse uitzicht, de vormgeving, de sfeer en rust die van een tuin uitgaat. De eigenaars zullen u graag vertellen over hun passie. Meer informatie vindt u op www.nazomerenniedorp.nl. U kunt ook bellen: tel. 06-12567234.

Tentoonstellingen op Kasteel Groeneveld

Tot 1 september 2003: Langs oevers en over dijken

Beeldend kunstenaar en langeafstandswandelaar Lieuwe Wynia wandelde langs oevers en over dijken van rivieren, die uitmonden in het IJsselmeer.

De tentoonstelling laat zien hoe een langeafstandswandelaar de natuur en het landschap beleeft.

Tot 3 november 2003: Dierenparade

Een kindertentoonstelling in het park van Groeneveld, die aansluit bij Panorama Bouwwerk Natuur. Kleurrijke speeltoestellen symboliseren kenmerkende dieren van het natuurbeleid in Nederland, zoals de bever, de das, de zeearend en de korenwolf. Over de betekenis van deze dieren voor de natuur in Nederland wordt op een speelse manier informatie gegeven.

Kasteel Groeneveld, Groeneveld 2, Baarn. Informatie: www.kasteelgroeneveld.nl, groeneveld@ifa.agro.nl of tel. 035 5420446.

Week van het Landschap

Van 20 tot en met 28 september organiseren de twaalf Provinciale Landschappen weer de Week van het Landschap. In elke provincie worden op bijzondere locaties tal van activiteiten georganiseerd. Voorbeelden hiervan zijn gratis wandel- en fietsroutes, excursies met de boswachter, exposities en kinderactiviteiten als nestkastjes timmeren.

Het thema is dit jaar - het Jaar van de Boerderij - 'Juwelen in het land'. De aandacht wordt hierbij gevestigd op de bijzondere plek die boerderijen innemen in het landschap. Meer informatie is te vinden op www.landschappen.nl.

De Vlinderstichting

Zaterdag 11 oktober is er open dag bij De Vlinderstichting. Kijk voor meer informatie op bladzijde 25.